

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru economi numai 4 cor. pe an.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se scotesc după tarifă cu preţuri foarte moderate

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Inviere.

Cu dor aşteptatele și pururea frumosele praznic al Învierii, câte suflete își atîrnă nădejile lor ferbinți de venirea ta!

De câte ori, totdeauna, animatu-ne-am și noi toată nădejdea și toate rugăciunile de luminata ta prăznuire, cerînd Dzeului popoarelor, ca praznicul Învierii Fiului său, să dea să ne fie și nouă, ca popor, praznic de înviere, de reculegere, de trezire la o viață plină de bărbătești fapte, care să înalțe și să întărească inimile!

Și în zbuciumata noastră viață, în mulți ani de-arîndul, luminatul praznic al Învierii, pe lîngă veselie ce aduce cu sine, nouă ne era privilegiu de înecate oftări, că vedeam poporul nostru lipsit încă de privilegiile de a-și dovedi hărnicia ori amortirea în luptă pentru ale sale doriri și drepturi.

Fii azi deosebit laudat și mărit, sfînt praznic al Învierii, căci sufletele noastre azi nu mai sunt atît de înecate de durere și de neliniștea orbecării în neștiință, căci de astădată găsit-ne-ai tucăți peste o încercare a puterilor noastre, peste o luptă în care ne-am probat, piept la piept, forțele cu potrivnicii noștri, și nu am ieșit umiliți din această probă de foc, nici zdrănuțuiți, desprețuiți, ci mulțumiți cu felul cum bunul și credinciosul neam românesc dat'a lupta sub sămnuț Crucii, pentru învierea sa și ducerea spre izbîndă a dorințelor sale celor atît de legiuite după toate legile lui Dzeu și după legile sufletelor curate omenști!

Văzută am în firul acestor lupte, ridicîndu-să eroi ai convingerii, strălucind de lumina tăriei sufletești, precum strălucneau sfinții apostoli și părinți, cari Te-au încungururat și urmat în Invierea Ta, Isuse bune, Tu numnezească Întrupare a jertirii pentru tot ce e nobil și urât!

Dar' nu numai eroi singuraci, ci mii de fii ai poporului văzută am strînsi laolaltă și ridicîndu-să însuflețiți de o apostolică flacăra ce le ardea în suflet și le strălucea pe fețe și pe frunți! Și duși de această fîntă încălzire, au ieșit biruitori, dar' după biruință și-au primit de cei aleși ai lor, cum te-au fost primit pe Tine poporulla

întrarea Ta în Ierusalim, cu ramuri, cu flori, cu lumini în mînă!

De aceea sufletele noastre azi mai luminate sunt ca altădată, căci simțim în ele bucuria biruințelor înălțătoare ce am avut, și ne încălzește nădejdea viuă a unui viitor și mai mult biruitor! Și de aceea cu inimi dragi adresăm la acest mare praznic tuturor fraților noștri Români, salutul de biruință al Învierii:

Christos a înviat!

*

Majoritate la Sebeș.

Primarul Sebesului, Dör, a avut ochii bine văzător în viitor cînd, după alegerea lui Hieronymi la Sebeș în 31 Ianuarie a. c., a zis: Aceasta e cea din urmă dată că mai iese aici ales acela pe care îl candidează Sașii aliați cu Ungurii, contra Românilor.

Precum ni-să vestește, deja conscrierea de alegători pentru 1906, a dat Românilor majoritate în cerc (pană aci n'au avut'o). Deși au luat și aci destui Sași pe nedrept, și Românilor comisiile nu le-au fost pîrtinătoare, că au luat numai ce n'au putut nici decum lăsa afară, — totuși azi listă românească e în majoritate de 40—50 voturi. Și proporția va mai crește prin recursurile ce vor mai scoate pe unii din cei forțați luați în listă și primirea multor Români rămași afară pe nedrept. Cunoștînd apoi disciplina cea modernă a Românilor din Sebeș și din cerc, — putem privi cu încredere la viitorul acestui cerc.

CRIZA

In criza politică nimic deosebit. Paștile apusenilor au trecut fără să aducă vre-un sămnuț înviorător celor-ce doresc ieșirea din halul în care e infundat carul politiceii din Pesta.

Maestatea Sa și-a petrecut sărbătorile în Viena par'că fără a mai și gândi la Ungaria ori Pesta, așa n'a mai primit nici miniștri la raport și nimic. De înțales. Cînd fî de stete în Pesta peste 2 săptămîni și nu putu face nimic cu noii puternici ai dietei, bătrînul Domnitor s'a năcăjit atît de mult, că în ziua din urmă aflîndu-să în palatul regal din Pesta a zis: "Par'că-s în casa de nebuni!"... Și a plecat și i-a lăsat pe teribile politicii să se mai gîndească ce vreau.

Acum ei s'au gîndit. Și să gîndesc frumos: visează de ajuns la putere cu ori-ce preț, chiar cu lăpădarea postavului roșu din program. Căci e ademenitoare puterea, chiar și pentru „idealiști” și „intransigenții” kossuthiști. Mai lasă ei din 48, numai să se vadă odată ei în fotoliile ministeriale.

Ci-că Maestatea Sa va veni iar la Pesta în 8 Maiu Pe atunci îi va găsi mult îmblinziți.

*

Recucerire?

Administrația săsască din comitatul Sibiuului să vede că a învățat mult de tot dela administrația maghiară din țară.

Pan'acum la Români de aproape pretutindenea, era tare răspîndită credința, că administrația săsască din

comitatele unde ei au puterea în mînă, este mult mai presus ca administrația ungrească, căci concetățenii noștri Sași nu-'s nici așa de pîrtinți contra noastră ca slujbașii maghiari, nici nu-'s în stare să se dedee la volnicii și rafinări blăstămate, ca unii din cei maghiari.

Durere, această legendă începe să se spulbere de-a binele, mai aci, mai colo. Un sămnuț de acest fel avem în purtarea comisiilor de conscriere a alegătorilor din cercul Cristian (comitatul Sibiuului), unde la alegerile trecute concetățenii Sași scăpară cercul din mînă, reușind candidatul Românilor, dl Dr. Nicolae Comșa.

Acum la conscrierea alegătorilor pe 1906, aflăm că comisiile au făcut tot ce au putut ele iscodi, ca să sporească în mod artificial numărul alegătorilor Sași, ca să ajungă a avea majoritate față de Români. Îndeosebi s'au luat în liste zeci și zeci de indivizi, sub titlul că-'s mătstri cu ctte-o calfa, care le dă dreptul a intra în listă... Apoi că au calfa ori nu, ori n'au avut-o de cînd lumea, — de asta puțin s'au rîpt comisiile să afle: i-au luat, căci sporeau numărul sasesc. Și așa au ajuns că de fapt lista nouă pentru 1906, are majoritate săsască pentru cerc.

Vrea să fie, vezi d-ta, pregătire pentru recucerirea cercului din mîna Românilor. Dar' avem nădejde că dl deputat însuși și fruntașii noștri, vor și controla micile volnicii ale comisiilor, și prin recursuri bine doveditoare, vor face să revină stările lucrurilor la temeiul lor drept!

La Arpaș!

Români din cercul Arpaș! Cu-noaștem inima voastră bună românească! Știm că dacă ați spriginit în trecut pe Niculiță Șerban de Voila, a fost numai că l'ați știut după naștere Român și unui străin n'ați voit să dați votul vostru, și fiindcă alt Român pronunțat, verde, nu s'îmbia să fie ales.

Azi lucrurile s'au schimbat și la voi! Azi conducătorii noștri naționali vi-au numit candidat pe dl **Dr. Octavian Vasu**, cu program național românesc, în contra lui Șerban, cel trecut pe partea Ungurilor din partidul »liberal«, cel huiduit acum chiar și de Unguri, — ar fi un păcat neiertat dela voi, fraților, și vați face de hulă la neam, de ați mai spriginit pe acest om cu program politic dușmănos nouă, și nu ați ridicat pe umerii voștri pe acel în mîna căruia înșii conducătorii noștri și deputații aleși deja, au pus steagul național curat și vă chiamă să vă adunați în jurul lui, și să-'l scoateți biruitor din lupta ce veți da în 8 Maiu.

Auzim, că N. Șerban umblă cu fel și fel de intrigi și tertipuri între voi, ca să vă abată dela candidatul partidului.

Vă conjurăm să nu vă mai luați după vorbele lui gbale, ci se ne dați, în 8 Maiu, pe al 9-lea deputat român cu program național!

Atunci veți dovedi, că a-ți priceput glasul chemător al sfinței Învieri prin care trecem și că a-ți reinviat și voi și a-ți revenit la calea cea luminoasă și iubită tuturor inimilor românești!

Cu Dzeu — la izbîndă!

Țandări...

Foia Kossuthistă „Egyetértés” scrie un articol la cetirea căruia ne vine să credem, că numai din gresală s'a adresat din peană un greșălaș — către publicul ungreșc. Noi le-am spus de zeci de ori lucrul ce acum li-'l spune un ungar, frate de neam d'al lor. Dăm și noi articolul din vorbă:

„Greva țesătorilor din Seghedin, zice numita foaie, e potrivită să dovedească slăbiciunea de gîndire a unor anumite cercuri.

Direcția țesătoriei din Seghedin a voit să se apere în contra social-democrației și a scos din fabrică pe opt lucrători, pentru-că aceia s'au făcut membri ai clubului social-democrat. Zgomotul deșteptat pe urmele acestei fapte a fost natural, — dar direcțiunea fabricii totuși a rămas mirată.

Cinci sute de muncitori s'au dat pe partea celor opt muncitori. Toți au început »grevă“ (închetearea de a mai lucra). Fabrica nu mai funcționează.

Producția stă pe loc. Mașinele și torcătoarele odichnesc. Direcția stă năucă; muncitorii însă mai bucură flămînzesc decît să rupă ținerea cu tovarășii lor! Toate aceste s'au întîmplat, pentru-că direcția fabricii a voi să se apere contra social-democrației.

Dacă autoritățile voiesc să învețe cum trebuie să desvoalte și să lătească social-democrația, să meargă la învățătură la direcția fabricii din Seghedin.

La noi e încă tineră social-democrația. Cu douăzeci de ani înainte abia s'a știat ceva despre ea. Și dacă cei cu puterea în mînă n'ar fi voit să-'i îndăduască dezvoltarea, să o zdrobească în mugur chiar, nici-odată nu ar fi ajuns să fie așa putere cum de fapt este azi!

Nu mai e încă la noi toate vreau să le rezolve cu puterea, cu armele iertate și neiertate ale brutalității. Solgăbirăul, vicăpanul, gendarmul, poliștul — sunt factorii puterii. Restringerea libertății de întrunire, restringerea și răpirea drepturilor, au fost totdeauna cetatea de scăpare a celor ce se temeau de idei nouă.

Vezi: Cinci sute de muncitori au lucrat în fabrica de țesut din Seghedin. Dintre aceștia numai opt s'au înscris ca membri în clubul socialist. Poate-că cu încetul le urmau cîndva cîndva și ceilalți. Numai poate. Așa însă, că au voit cu sîla să oprească pe muncitori de a fi membrii acelui club, i-au alungat deodată, pe toți în brațele lui!

Nici un muncitor nu se reîntoarce în fabrică. Și după-ce fabrica trebuie să lucre — va lua alți lucrători. Dar fabrica poate să fie pregătită, că toți fiitorii sei muncitori vor fi membrii al social-democrației.

Nici în Germania nu ar fi devenit vre-odată atît de puternici socialiștii, dacă nu-'i plesnia în mîntele lui Bismarck să facă nenorocita „Socialisten-Gesetz.”

Legea lui Bismarck este așa făcută, încît prin ea a aruncat în voia legii pe toți conducătorii socialiști. A îndușit foile socialiște, pe conducători i-a aruncat prin temnița ori i-a azvîrlit peste hotare.

Cei dela frînele domniei au dript pe nenumerati înși. Au răpit pînea dela mii de familii. Și este de nedescris sărăcia ce a fost pe urmele abuzurilor de putere. Toți cîți credeau ori predica învățăturile socialiste — au fost afurisiți. Nimic nu s'a gîndit din

atunci, ca

pomenite, vor întări și vor desvolti grozav social-democrația!

Și de fapt așa s'a întîmplat.

Cu cît creștea brutalitatea, siluirea cu atît se mărea partidul prigunit.

Legea despre socialism s'a răbûșit de sine. A ros'o timpul. Azi așa stă lucrul, că în Germania 3 milioane de alegători a votat pentru candidații socialiști și în dieta Germaniei sunt azi 182 deputați aleși cu program social-democratic!

Direcțiile și autoritățile unguresci n'au știut să învețe de-aici. Și azi sunt de părerea, că cu răpirea de drepturi, cu flămînzirea și cu brutalitatea, pot să înfunde social-democrația și lucră pe moarte și viață ca social-democrația să aibă tot mai mulți martiri. Cu toate-că unei idei numai martiri îi trebuie, ca să crească înspăimîntător și să devină putere însemnată!

Atunci cînd și direcțiile și autoritățile noastre (maghiare) își vor cînoaste păcatul, idea va fi așa de puternică, încît nici o putere lumească nu i-se va mai putea împotrivi.

*

Înlocuim felul ideii. Și în locul social-democrației — puhem dragostea noastră de neam și dorul nostru de-a trăl ca Români — aici în țara noastră comună.

Și apoi rugăm pe frații noștri Unguri să mai cetească odată articolul foi „Egyetértés” — reprodus mai sus. Și să spună pe sufletul lor — că între noi ori între ei ar trebui să caute »agitorii“ cei primejdioși?

V. C. O.

Bureți...

E vremea să dea roada de bureți, cît buni, cît nebuni. Gazetele ungurești au început a-'i rodi. Un burete nebun de o frumșeță clasică își arată capul de sub frunzele ziarului „Az Ujság” dela 26 Aprilie.

Numita gazetă aduce, ca sigură veste, că naționalitățile nemaghiare din țară, au hotărît să țînă un congres laolaltă, în care să iee poziție în situația politică. Locul congresului ar fi Aradul ori Neoplanta „La congres — zice „Az Ujság” — ia parte, precum s'a vestește, și Patriarhul sêrbesc și Metropolitul român!“

Frumos burete de Aprilie. Cu aceeași temeinicie ziarul lui Tisza mai putea adauge, că va fi de față la congres și Regele Carol al României și Țarul Rusesc și Împăratul Turcesc.

Zbateri de pești pe uscat.

Fekete — Székely

Să fac ei de ei de risul lumii, solgăbirăul Geoagiului Fekete, cu notăreșelul său Székely din Bobalna.

Acesta din urmă, notarășul, a făcut la procuratură „arătare criminală” asupra preotului Eftimie Costescu din Boiu, scriind că n'a putut ținea în Cigmău alegere de alegători după fumuri, că a venit preotul Costescu și a dat printre oameni, vorbe atîlătoare, reținînd poporul dela votizare, ba a vătămăat prin vorbele sale și pe dl conducător al alegerii.

Pe aceste scornituri supte din unghii ale bietului notarăș, și-a pus apoi pecetul său oficios mai marele său: solgăbirăul Fekete. Acesta a scris pe dosul arătării, că procurorul să pună nezmintit sub acuză pe preotul numit, că într'adevăr e mare „agitor”.

Procurorul Bigner din Deva, numai pretin Românilor nu e, dar a trimis înapoi arătarea ce pe un fleac și

jumătate, zicând, că nu e destul a zice așa ceva, ci să spună ce anume a zis preotul, cu ce vorbe a ațîțat și cu ce i-a vătămât? N'au putut spune nimic, n'au putut dovedi nimic și au rămas cu vremea perdută și hirtia stricăută și rușinea păpată.

Să zvîrcoale acești doi „focoși“ ai administrației ungurești dela noi, se zvîrcoale dragă Doamne curat ca peștii scoși din apă — din apa curatului naționalism al popului nostru, — și azvîrliți pe pietrișul uscat, pe care se vor zbate până se vor trezi, se vadă că Români nu mai sunt așa de capre, cum ei îi țineau!

Canaanul advocaților...

Vezi, este și un astfel de Canaan. O, sunt ele, în urma urmelor multe atari Canaanuri, mai mari ori mai mici, după cum mare e grămada de pizmă, de răutate ori de prostie în inimile oamenilor de ici ori de colo, — dar totuși „Pământul făgăduinței“ pentru advocați, să pare a fi mai mult ca ori care altul, ținutul Neapolului, în Italia. Aci tot al doilea om e ori fișcarăș ori pțes, dar mai ales fișcarăș. În Neapol ușiile judecătoriilor nu s'au mai închid, că aci tot omul pare născut numai pentru aceea, să fie pțitor ori pțit și fiecare cu „apărătorul dreptății“, cu advocatul, la spate! De aceea și sunt aci mulți advocați, adevărat roiu, iar între atîta să și ridică unii la renume, de-i vorbește țara întreagă.

Ci-că în timpul de față să găsesc în Neapol 1298 advocați, deși orașul n'are decît vre-o 500.000 locuitori. (Comitatul nost, al Hunedoarei, de pildă, are 300.000 locuitori și la toți n'avem 50 de advocați, pe cînd după măsura Neapolului, la atîta locuitori ar trebui se avem 650! Apără-ne Doamne!)

Are Neapolul la cei 1208 advocați, și 2608 juzi la judecătoriile sale — afară de cei vre-o 4000 de scriitori, diurniști, servitori, etc.

Universitatea din Neapol are între 6000 studenți, aproape 2000 iuriști, pregătindu-se pentru cariera pe care o plătește așa de bine iubirea de pricină a oamenilor.

FOIȚA

RADU

POVESTIRE.

Batal norocu, să-l bată, ne părăsește — Ingînă moșneagul împachetînd cărțile lui Radu.

Era moșneag acum boierul Constantin: barbă albă, mare, înzăpădită, sprincene albe, stufoase, arcuiiau niște ochi mari expresivi, acuma duiși, capul pleșu. Corpul îi era înalt, dar puțin încovoat, tremura din mîni, dar arăta încă bine, arăta un om ce și-a îngrijit și trupul și sufletul.

Coana Ruxanda, nevastă-sa, arăta mult mai bătrînă; dar fața îi era încă curată, părul cărunt peptănat cu îngrijire, cu o cărare la mijloc, mîinile ei curate de un alb bătrîn în roz, arăta o curățenie nemeapomenită.

Stătea acum lîngă sobă răzămătată de perete, cu mîinile încrucișate la piept și privia cum bărbatu-său împacheta.

Aveau atîta copil, pe Radu, acum de trei-zeci de ani. El și'a petrecut anii în străinătate, nu dădea pe acasă cu anii și atunci se închidea în odaie și cetia.

„Meseria lui!“ spunea bătrînul „ce vrei, nevastă, în vremea noastră totul era banii, acum se caută cartea, cartea și ear' cartea“. Și coana Ruxanda rămînea tristă, vedea ea bine

Dar e drept și aceea, că dacă în acest furnicar de advocați, s'au putut ridica unii la renume grozav, așa că aproape fiecare proces îl cîștigă, apoi sunt destui și de aceia, cari abea își pot cîștiga cele de lipsă, ba trăesc în sărăcie cit de groasă! Unii dintre cei mai fără noroc ori fără gură bună, au ajuns pînă acolo, că au atîrnat de cuiu diploma de advocat și s'au făcut de pildă călăuz de tren ori cancelist în vre-o prăvălie mai mare,

Dar celor cărora le merge „gșeftul“, apoi le merge. Și nicăiri ca în Neapol, advocații nu vorbesc în față de public ascultător număros. E ca la teatru. Ține procesul 3—4 zile, ba săptămîna de cap, și advocatul cutare are tot sala plină-plină, și punga i-să umple și mai tare!

RĂZBOIUL

Privirile lumii sunt ațîțite în depărtatul Răsărit încă tot asupra mării, unde nu s'au știu ziua în care cele două flote dușmane s'au ciocni, trimițînd unele contra altora mici lor diavoli pe sub ape, cari să spargă cu bombe fundul corăbiilor celor mari, scufundîndu-le cu toți oamenii și tunurile de pe ele și dîndu-le spre prădare peștilor.

Flota rusească pare a încungiura încă încăerare, poate până îi sosește ca întărire flota a doua ce s'au află pe drum. Dar nici cea iaponeză nu se arată grăbită a ataca pe cea rusească. Deși nu's tare departe unele de altele, s'au pare că nu doresc să se vadă prea iute!.. Că va fi iarăși o potopenie pe ape, de se va înfiora lumea.

De pe cîmpul de războiu din Mancușia nu se aude aproape nimic.

Stau și unii și alții întărîndu-se cu puteri nouă, ca atunci cînd vor începe, să înceapă iară ceva grozăvit.

De pace nici nu se mai vorbește.

că bărbatu-său are dreptate, că vremurile deodată sunt duse și că... altele noi au venit, și că omul deodată acum nu mai e bun de nimic.

Anul acesta, boierul Constantin, cam pe la începutul toamnei căzu bolnav și crezu că sfîrșitul îi e aproape. Coana Ruxanda se văzu deodată în desperare și se gîndea cum are să rămîie ea singură pe lumea asta. Atunci chemă la ea pe o nepoată și scrisese și doritului său fiu. El veni numai decît. Dar bătrînul se îndreptă și Radu rămase acasă cu gîndul să nu și mai părăsească părinții. Pleca dimineață călare, umbla toată moșia, privia cum oamenii lucrează, îngrijea de toate treburile moșiei și nu mai găsea timp să cetească.

— A simțit — spunea bătrînul — că nu mai avem mult de trăit, și dă, să rămîie adevăraț la așa... și iată-l acum pe Radu al nostru.

Dar vorbele boierului au fost numai ecoul unei închipuiri. Parcă un dor, uite așa, o scînteie ce s'a aprins în pieptul lui Radu, îl ridică în sus și iarăși l'a apucat dorința de pribegire.

Ieri, după dejun, a spus bătrînului că pleacă, și să-i fie pregătît pe mîne bagajul.

Boierul făcu ochii mari, îl privi înspăimîntat, apoi începu să plîngă.

Mă-sa a rămas, cu lacrimile în ochi, ținîtuță pe scaun și și înăbuși încet, încet, jalea în suflet, căci Radu e neschimbător. Acum privește și ea cum i-să împachetează cărțile.

Cine știe cînd are să mai deo pe acasă — spuse deodată boierul.

— Și cînd o da, cine știe de ne-o mai găsi — răspunse coana Ruxanda, și începu să plîngă

Poia bradului.

Prin în viața
Tu, bradule, ne ești,
Că unde noi ne ducem,
Tu vecinic ne 'nsoțești.

Cînd prunții sunt în frum,
Din trunchiul tău enșam
Tu dai să faci leagăn...
Iar' copilașii dorm.

În paza ta și-a mamei
Și'n dulcile cîntări,
Ce dulce e viața
Trăită'n legănări!

În umbra ta copii
Cresc mari, să fac flăcăi;
Iar' tu le-ascunzi cărarea
Prin codri, munți și văi.

La nuntă, nici nuntașii
Nu stau cu tine reci,
Ci ei te pun în poartă
Cu ei ca să petreci.

Și-n toiu veseliei,
Cu mîndrul călăreț
Salți falnic la urechea
Căluțului isteț...

Din trunchiul tău la casă
Tu dai să-și faci prag —
Ești cel mai bun prieten
Al nostru, cel mai drag.

Iar', cînd plecăm din lume,
În vecinul pustiu,
Tu ne'nsoțești și'n groapă:
Noi morți... iar' tu — sicriu!..

(„Sămăn.“) G. Săpunaru.

Poezia mizeriei.

O Intimplare foarte mișcătoare s'a petrecut zilele astea în suburbiul Belleville a Parizului.

Un băiat tînăr întră în o prăvălie de cîrnărie. Ceru niște cîrnăie și plătînd pentru ei 10 centime (bănuți), plecă atără. Dar abia ajunsese tînărul afară și prăvălierul băgă de seamă, că lui îi lipsește un cărnaț mare de Lyon, care e foarte scump. În credință că tînărul de mai înainte i-l'a furat, trimisă o calfă după el. Acesta ajunsese în curînd pe tînăr, care însă spuse că el e cu totul nevinovat, să-i caute buzunarele, că el n'are nimic. — Dar feciorul nu-l lasă. Îl duse la stăpînul, chemînd și un polițist, căruia îi cerură să aresteze pe flăcău. Tînărul

Boierul împacheta înainte, nu mai rosti nici un cuvînt, dar văzînd că nevastă-sa tot plînge, se întoarse la ea și-i spuse:

— Da nu mai plînge atîta sau du-te în altă parte.

Ea eși plîngînd:
— Radule, Radule!..

Ce-s și copiii, gîndi boierul, n'ai timp nici să-i privești bine și să duc... și-ai, aici parcă n'ar putea sta: grădina mare, moșie frumoasă, satul e plăcut, aer curat, orașul aproape... de ce adică ar pribegi prin alte țări? De ce m'ași chinui printre străni, dacă pot sta bine printre ai mei? Am fost și eu tînăr, dar parcă eram legat de pămînt, parcă nu eram în apele mele pe ațurea... și aceștia de acum, cine știe ce au, îi apucă așa deodată, și-și iau gîmăntanul și pleacă. Numai de nu și-ar uita limba!..

Veni Radu.

Era înalt, bine făcut, cu o musteță fină neagră, cu ochelari pe nas.

— Mi-i gata bagajul? — întrebă el.

— Gata, — răspunse trist bătrînul.

Apoi urmă:
— Vezi... cine știe de ne-om mai vedea...

Radu se așeză pe pat, își scoase ochelarii și și-î ștergea cu batista.

Bătrînul reluă:

— Nu te-ai gîndit la noi... o văd... știi că suntem bătrîni și tu...

— Tată, dă-mi pace — îl întrepruse el.

Țăcură amîndoi. Radu mai stătu puțin, apoi eși.

Întrase în grădină.
Bătrînul zise:

— Bătrînule, o zi frumoasă de Maiu: un cer

plîngea. Se adună lume multă în jurul lui și polițistul prinsese pe băiat de mîna și-l trăgea să-l ducă cu sine.

Atunci pași afară din mulțime un bătrîn zdrăntos și amar și le zise:

— Lăsați slobod pe copil, că cărnațul eu l'am luat. Până el își cumpăra porțița lui de carne, eu în o clipă nebăgată în seamă, am luat cărnațul, că-'s tare flămînd și n'aveam nici un finic să-mi cumpăr și eu. Iacă n'am mîncat din el numai un pic. Încuiați-mă dară pe mine și slobozii pe copilul nevinovat“.

Toți rămasă mișcați privind pe nenorocitul bătrîn, care era adevăratul chip întrupat al foamei și suferinței, dar sub zderențele căruia bătea încă o inimă cu mult mai bună, decît ca să poată vedea că suferă altul pe nedrept, pentru fapta lui, la care și el, numai împins de lipsă, s'a dat. Chiar și prăvălierului i-se muia inima, își retrase pira și cinsti de bunăvoe cărnațul la cerșetorul ce să mărturisea.

NOUȚĂȚI

Sărbători fericite — tuturor cetitorilor noștri!

Concertul nostru. Iată programul după care »Reuniunea română de cîntări din Orăștie« arangiază a 3-a zi de Paști, în sala hotelului »Transilvania« CONCERTUL vestit deja, cu binevoitorul concurs al artei de violină d-șoara Adelina Piso și al d-nei Victoria Dr. Erdelyi.

1. a) »Sfânt, sfânt«, b) »Bălcescu murînd«, coruri mixte de G. Dima; — 2. a) »Ave Maria« de Schubert, b) »Serenade« de V. Herbert, pentru violină și acompaniare de pian; — 3. »Răsănet dela Crișana«, cor mixt cu solo, de I. Vidu; — 4. »Rapsodie Romain«, par Antoin Sipoș, pentru pian, op. 13.

P a u z ă .

5. a) »Hora Severinului«, b) »Mîndrituță de demult«, coruri mixte de G. Dima; — 6. »Balada« și »Polonaisa«, de Vieuxtemps pentru violină și acompaniare de pian; — 7. a) »Sărmană frunză«, b) »Rămii sănătoasă«, coruri mixte de G. Dima; — 8. »Dorul Ardeleanului«, cor mixt cu soli de A. Popovici. — Începutul la 8 ore seara. Venitul curat încurge la fondul reuniunii. — Prețul locurilor: Logea 12 cor. Fotoliu 2 cor. 40 fil. Locul I. 1

senin, limpede, albastru. Vîntul ușor mișca frunzele copacilor. Grădina era mare, cu copaci mulți. În mijlocul grădinei era un bazin rotund cu o statuie reprezentînd un chip de femeie, din părul căreia țîșnia apa. Printre arbori erau alee prunduite, cu flori la margini și pretutindeni plătia un miros îmbătător, plin de viață, ce îmbălsăma totul...

În fund, printre arbori el zări pe Maria, vara sa. Purta pe cap o pălărie mare de paie, în mîna ținea o vargă cu care se lovea peste fusta albastră.

Cum o zări apucă în altă parte spre un nuc bătrîn crengos, sub care era o bancă, se așeză pe bancă, își scoase pălăria și ochelarii și rămase privind albastrul cerului ce se zăria printre ramuri... În arbori ciripeau vrăbii, de-asupra treceau rîndurile ciripind și sus, sus în haos, cînta o ciocirle înălțîndu-se.

Simți că sufletul îi tresare, că se contopește cu natura aceasta, că se înalță cu ciocirle, că se perde în vîdăz, simți că plutește, că trece nemărginirea albastră. În așa clipe simțirile se deșteaptă, judecata însăși devine o simțire, omul e un nerv, într-o continuă iritare.

Un cîntec îl deșteaptă.

Privi în jur și văzu pe Maria că vine spre el.

— Bună ziua, domnule — îi spuse ea cînd se apropia.

— Bună ziua — răspunse el.

Ea se opri.

— Chiar pleci? — îl întrebă ea.

— Foarte sigur — răspunse el — te miră?

— Ba de loc, vrei să pleci, și pleci, și nimic mai mult.

cor. 60 fil. Locul II. 1 cor. 20 fileri. Parterre 1 coroană. Galerie 50 fileri.

Bilete și Programe cu textul cîntărilor, să află în prăvălia dlui S. Corvin iun. și seara la cassă.

După concert, dans!

Sinoadele bisericei rom. gr-or. sunt conchimate pe Dumineca Tomii în reședințele celor trei eparcii: la Sibiu, la Arad și Caransebeș. — Li-se va supune de nou spre desbatere chestia înființării alor 2—3 episcopii nouă.

Sinucidere fioros sfîrșită. Mercuri (26 Aprilie) un caz de sinucidere din cele mai dureroase s'a intimplat la Orăștie. Tînărul Rudolf Schuller, fiul dlui Carl Schuller, vîind să se sinucidă, și-a tras un glonț de revolver în lătorea ochiului drept, în timplă. Glonțul a eșit prin timplă stingă, fără să-i atingă creierii, ci rupîndu-i numai nervii ochilor ce duc la creeri, și lăsîndu-l orb. Nenorocitul e tractat de medici, cari spun că va scăpa cu viață. E om de abia 19 ani, din frunțașă familie săsească din Orăștie, Schuller. Și-a tras glonțul în veranda locuinței lor în villa frumoasă din fața casarmei.

Nou advocat român în Orăștie. Dl Dr. Augustin Deac, după-ce a depus în 20 Aprilie cu bun succes cerzura de advocat la tabla din Tîrgul-Murășului, își deschide cancelaria advocațială în Orăștie.

Dorim cel mai bun viitor.

Un gendarm tare „ügyes“ trebuie că e strajameșterul de gendarmi Pál András din Sibot. Și-a dovedit istețimea în deosebi în sala tribunalului din Deva, la pettractarea procesului contra preoților Săcărea și Moța (19 April), cînd domnul gendarm, chemat să joare și provocat de președintele tribunalului să-și pună mîna pe inimă, și-a pus mîna dreaptă pe pept de-a dreapta! Președintele se uită mirat la domnul „martor“ și-l întrebă: „acolo ai d-ta inima?“ Atunci el își ia mîna dreaptă și pune stînga tot acolo, (crezînd că numai mîna a greșit'o), dar observînd greșala, a pus apoi mîna dreapta pe locul inimii, — dar stătea cu șapca pe cap, până ce l'a provocat președintele să-și iee

Tăcură amîndoi.

— N'am ce căuta pe aici, spuse el de-odată sculîndu-se — oameni ce se uită la mine cu coada ochiului..

O lăasă singură și apucă spre fundul grădinei. Ea eși din grădină.

El se uită înapoi și o văzu suind scările casei, uitîndu-se în grădină, oprindu-se puțin pe prag, apoi deschise ușa și privi iar și... dispăru.

Pe Maria, vară-sa, a găsit'o la ei, cînd s'a întors din străinătate. O ținea mînte de o copilă atîțică, cu rochiță scurtă, și acum e o fată mare, frumoasă și... cu toate-că înainte nu o privia decît ca pe o copilă, nu-i plăcea decît să se joace cu ea, acum parcă ar dori să fie a lui, s-o aibă vecinic lîngă el. Dar ea e rece față de el, nu-l ia niciodată în serios!

Acum două zile se plimba cu ea prin grădină, mergeau tăcuți unul lîngă altul. Ea începu să fredoneze ușor un cîntec, și încet, încet, glasul îi eși mai tare și mai clar din gură. El asculta, asculta fără să rostească un cuvînt.

Cînd încetă, el îi spuse:
— Mario, tare cînti frumos, mai cîntă.

Ea începu să ridă.

— Te-ai amoresat în cîntecul meu?

— Mai cîntă, Mario, mai cîntă.

Apoi o apucă de mîni și îngînă:
— Mario, crede-mă că...

— Îți sunt dragă? nu? — îl întrepruse ea.

— Și cu un ton, pe jumătate serios, pe jumătate glumeț, adăugă:
— Voi care veniți dela Paris, vă știu eu...

jos șapca până ce joară. Zăpăcit și incurcat de tot, a luat jos chipiul militar și a jurat...

O rugare. Comitetul Asociațiunii din Sibiu, adresează de Paști următoarea rugare către publicul nostru:

Pentru a putea compune altă pentru expoziția din vara aceasta, cât și pentru Muzeul nostru etnografic o colecție cât mai completă de ouă încondeiate cu desemnuri și motive originale și tipice românești, ne adresăm pe această cale tuturor prietenilor noștri, să adune din ținuturile lor, cele mai frumoase și mai caracteristice modele de ouă încondeiate și să ni-le trimită pe sava colecțiilor ce pregătim. — Biroul Asociațiunii în Sibiu (Nagyszében), strada Morii nr. 6.

„Industria“ e numele unei bănci pe care dl August A. Nicoară și mai mulți asociați, intenționează să o înființeze în Deva, cu capital de 100.000 cor., acții de câte 100 cor., urmărind pe lângă afacerile comune de bancă, și industrializarea celorlalți rami economici. Apelul dat în cauză e subscris de mai mulți Români din Deva, Brad, Orăștie, Hunedoara, Romos, Romoșel. Banca ar avea a să înființa îndată ce va avea subscrise acțiunile și plătite primele 30%, legale ale capitalului.

Moarte. În București (com. Hunedoarei) a răposat în Dumineca Florilor la 9 ore a. m. Sofia Rusu, în vîrstă de 23 ani, în al 7-lea an al căsătoriei. Decedata lăsată adînc intristată atît pe părinții săi, un frate elev cl. VII., cît și pe fii săi Emiliu și Viorel și soțul ei Petru Rusu, inv. în Cebea. În mormîntarea s'a făcut prin Petru Pop, preot și E. Pop, capelan în loc și Ioan Perian, preot în Criștior.

Fie-i țărna ușoară.

Ioachim Frențiu, asesor consistorial și paroh gr.-cat. în Zăbran, tatăl dlui protopresbiter gr.-cat. din Orăștie Dr. V. T. Frențiu, a încetat din viață după un morb greu și îndelungat, în 19 Aprilie seara în anul al 69-lea al etății și al 42-lea al preoției.

— Dzeu să-l odichnească în pace!

În Nădlac să aranjează de corul vocal al bis. gr. cat. sub conducerea dlui învățător Constantin Savu, con-

Reveni la nuc și se întinse pe iarbă. Privia cerul.

Pe cer, o pată albă un nor plutia ușor și creștea, creștea.

„Dragoste, dragoste“ gândia el „în fața dragostei totul se distruge. Iubirea pentru părinți e un nimic în fața dragostei pentru o femeie. Las părinții, tot, și mă duc, dragoste dragoste...”

Norul alb de pe cer ca o bucată de vată se risipi și cerul era limpede senin.

„N'am întîlnit“ se întreba el „atîtea femei frumoase și deștepte? Dar, Maria are ceva propriu ei, o stîngăcie, o naturaleță, în vorbe, în mișcări, e cu totul altfel de femeie...”

O voce îl trezi. Era bătrînul servitor Teodor.

— Cucoane gata.

— Gata! — oftă el.

Și se ridică.

Mai privi odată grădina, o privi lung și apucă încet, încet, spre casă.

Și plecî... îi spuse bătrînul tată, și lacrimile începură să-i curgă. Apoi îl îmbrățișă și rămase atîrnat de gîtul lui. Coana Ruxanda stătea plîngînd cu un pachet în mână. Apoi îl sărută, pronunțînd trist aceiași vorbă: „pleci...”

— Unde-i Maria? — Întrebă Radu.

— În salon, cîntă din clavier.

El intra în salon.

Cînta „Furtuna“ de Weber. El se opri la spatele ei și ascultă.

Mario! — suspină el.

Ea nu se mișcă și cînta înainte.

— Mario!

cert cu dans (a 2-a și de Paști), în sala mare a casei comunale.

Sărmanii buri. Englezii introduc deja constituție în provinciile bure. Dela subjugarea lor până azi erau conduși prin guvern militaric. Acum le redau constituție. O dietă cu 36 deputați alesi și 6—9 numiți de guvern. Drept de alegător vor avea toți Buri care aușeră drept după legile bure, dar și ceilalți supuși albi toți (deci și toți englezii, pe cari Buri îi înălțurau dela drepturile acestea). Limba de pertactare în dietă însă va fi cea engleză. Dar președintele poate da voe deputaților din caz în caz a vorbi și în limba lor holandeză.

Comitetul parochial din Hașag învitat la producțiunea cor-teatrală a elevilor de școală ce o va aranja a treia zi de Paști, în sala școlaei gr.-or. din loc. Începutul la 7 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 1 Cor. de familie 2 Cor. Venitul curat e destinat școlaei. Suprasolviri se primesc cu mulțumită. NB. On. familii sunt rugate a se îngrijii de viptuale.

Plăți, nu glumă. Generalul rusesc Kuropatkin are după rangul său, în vreme de războiu, 108.000 ruble plată pe an, iar ca comandant suprem al armatelor avea alte 36.000 ruble, de tot 144.000.

Acum că a fost înălțurat din postul de comandant suprem, a perdut cele 36.000. El însă a băgat rugare la Țarul, să-i lase și mai departe tot plata ce o avea ca comandant suprem, (că 108.000 e prea puțin pentru un cap scump ca a lui), — dar Țarul, chiar de Paști, i-a trimis răspuns, că — **nu să poate,** fie-i destule cele 108.000.

Un mort ce telegrafează că va veni acasă. Ziarele franceze făceau de curînd mare haz de o întimplare foarte ciudată, al cărei erou a fost, înainte cu cite-va săptămîni Prințul Kastrioti, pretendent la tronul Albaniei, fost ministru plenipotențiar la București și Haga și care acum locuiesc la Paris, într'unul dintre cele mai strălucite palate.

După o petrecere de cite-va luni în străinătate, prințul Kastrioti în drumul spre casă, se oprî pe cite-va zile la Arcachon. Într'o zi, intrînd

— Ea se întoarșe.
— A... d-ta!
— Plec — începu el.
— Apoi după o pauză:
— ...Tare mi-e greu să plec... vezi... părinții și...
— Atunei nu pleca — răspuse ea.
— Nu, nu pot... trebuie să plec... și... tare nu pot...
— Stătu așa privînd'o, apoi deodată:
— Nu mă-nțelegi, nu... adio.
— Și plecă spre ușă.
— Radule, — pronunță ea încet.
— El se întoarșe.
— De ce pleci, Radule?
— Nu pot să stau... cu toate că las părinții și...
— Și?
— Hai fie, pe tine... vezi că... adio... — și plecă spre ușă.
— Ea îi tăia drumul și atîrîndu-se de gîtul lui:
— Radule, Radule, nu pleca, te rog, te iubesc Radule, nu pleca...
— Nu mai plec, nu mai plec, răspuse el sărîndu-o.
— Și amîndoi intrară în antret strîgînd:
— Rămîn, rămîn!
— Bătrînul le eși înainte.
— Îți cer mîna nepoatei d-tale, tată.
— „A... — făcu bătrînul — așa stă treaba? D-zeu să vă binecuvînteze — și-i sărută pe amîndoi plîngînd. Apoi începu să strige:
— Ruxando, Ruxando, vino de-ți sărută copii, Ruxando... (Archiva.)

într'o cafenea împreună cu mai mulți prietini, aducîndu-i-se gazete, d'abia ce-și aruncă ochii pe cite-va din ele, și rămase înmărmurit. Toate foile italiene vesteau moartea lui întîmplată pe neașteptate la Xeres, și încă într'un mod foarte amănunțit. Asta era afară din cale de curios. Făcî haz și se rise bine.

Dar vestea răspîndindu-se peste tot, la Paris secretarul lui primi o mulțime de telegrame și scrisori de condolență pentru pierderea prințului, iar notarul Nottin de acolo, la care prințul avea depus testamentul, fî vestit și el despre moartea clientului său.

Într'o zi după asta judecătorul Passy cu ajutorul său, merse la locuința prințului să-i iee la inventar rămășițele. Secretarul prințului însă să împotrivi și zise judecătorului:

— Vă rog să mai așteptați până ne vom încredința în deajuns despre moartea domnului meu. Eu am primit la 1 Ianuarie o scrisoare, pe care mi-o scrisese în 31 Dec. Cum se poate, dacă el era la Arcachon la 31 Dec., să sosească în 2 Ianuarie la Xeres, oraș în Spania, care e la o depărtare de Arcachon de 3 zile cu trenul? Am și telegrafat azi dimineață la Arcachon și trebuie să capăt ceva răspuns.

Judecătorul însă nici nu luă în samă vorbele secretarului, ci începî a scrie mobilele, tablourile și tot ce găsi prin odăile prințului. Și tocmai cînd sosl și notarul, ca să ia protocolul obicînuit, intră un cursor dela telegraf cu o depeșe, ce spunea următoarele:

— „Mort cum sunt, mîne voi fi la Paris, gara Orsay. — Prințul Kastrioti.”

A doua zi prințul sosl la Paris și făcî cele de lipsă pentru nimicirea inventarului luat de judecător.

Iar mai tîrziu cercetîndu-l niște corespondenți de gazete, cari stenografau tot ce vorbeia el, Alțeta Sa rise cu mult haz și le zise:

— Nu-i așa, că nu sunt mort? Nu, și nici nu voi muri până cînd Albania nu va fi neatmîntoară (și el prinț în Tronul ei, lucru de care visa mereu...). Atunci mi-am împlinit chemarea și nu-mi mai trebuie nimic. Până atunci însă vreau să trăesc.

După ce mai vorbiră cîta-va vreme, prințul mai spuse:

— Kastrioti, care a murit la Xeres, a fost un revoluționar neapolitan și n'avea nimic altă cu mine, decît — numele la fel.

O explicație. Fiindcă s'au aflat unii cetitori cari au înțeles noția „Reflexii“ din numărul nostru trecut, ca și cum aceea ar atinge în un pasagiu al ei, familia Simionoaș, constatăm, că scriitorul noției n'a avut intenție a atinge nici pe o clipă familia, ci a vizat numai corul român din Deva, în care a fost vorba de aceea, că să meargă să cînte la înmormintare ori nu, și în sinul lui n'a fost înțelegere, ci diferență de păreri, care trebuia ori-cum delatărată, și corul să participe. Această diferență, discutată în sinul corului, a înțeles o autorul noției și la delatărarea acesteia zicea, că de ar fi știut de ea, s'ar fi întrepus el. Pe familia în jale n'a avut nici cea mai mică intenție a o atinge. Doar ca noția, în acest punct al ei, n'a fost destul de clar stilizată. Rugăm să fim așa înțeleși.

Doctorul Alexandru M. Pop, specializat în morburile interne, medic balnear, își reîncepe praxa medicală în Băile Herculane cu 1 Maiu n. a. c.

Concurs pentru ocuparea postului de contabil al institutului de credit și economii „Georgiana“, cu salar anual de cor. 1400. — (una mie patru sute coroane) plus locuință la institut și tantiema statutară. Terminul concursului e la 5 Maiu 1905, postul avînd a se ocupa cu 1 Iunie a. c.

Ofertele însoțite de documentele despre studiile făcute și praxa de până acum, sunt a se adresa la

**Direcțiunea
Institului de credit și economii „Georgiana“ în Geoagiu (Algyógy).**

Dr. A. Crăciunescu carele dela finea sezonului 1904 pîn'acum a petrecut în călătorie de studiu, și a stat — spre a rămînea în curent cu progresele științei medicale — în decursul iernei la clinicele facultății de medicină din Paris, reîntorcîndu-se, în 3 Maiu st. n. a. c. își va reîncepe praxa balneară în Băile-Erculane.

— Cetiți inserțiunile din pagina din urmă a foii.

Valea trandafirilor...

Nu peste tot locul este și această lume „Valea plîngerilor“, ci are și multe părți cari sunt curate văle florilor, văi fermecate și de deliciu pentru sufletele visătoare. Și întors, nu fie-care vale fermecată și înflorită, e totdeauna loc de dulci visări pentru sufletele de poeți, ci sunt timpuri cînd și ele se prefac în triste, chiar grozave văi de plîngere...

O astfel de vale este „Valea-Șipca“ din Balcani, care în timpuri de pace e una din cele mai fărmecătoare văi din lume, dar care nu demult, în 1877, cînd cu singerosul războiu ruso-român-turcesc, aci s'au dat cele mai crîncene lupte între sălbatetul păgîn și armatele creștine și s'au vîrsat aci adevărate pîrae de sînge!

După ce îngerul păcii a revenit asupra acestor locuri, s'a ridicat aci o biserică măreață creștină, biserica-monument a Rușilor, care să fie lăcaș și adăpost pentru sufletele miilor de soldați căzuți în strîmtorile văii Șipca.

Frumos strălucesc în soare tururile și cupolele și crucile aurite ale mîndrei biserici, și mii de suflete creștine plutesc în aer, nevăzute, în nopțile senine, în jurul ei.

Și de primăvara până vara tîrziu, întreaga valea aceasta, e ca o vale fermecată din povești, căci aici e patria pădurilor de trandafiri numiți „rosa semper virens“ (roza cea vecinic în floare), roze de Tracia, cari se cultivă în șiruri de tufe bogate puse în șir, ca în ținuturile bune viile. Cresc trandafirii aceștia legați pe părușei, ca viteșle, și se încarcă de flori cari îmbalzamează minunat valea întreagă. Colo prin Iulie e culesul lor. Ce cules poetic, ce zile minunate, ca la noi la cules de vii, și încep lucrul: rump trandafiri minunați, plini, în floarea lor, și-i adună în coșuri și-i duc la zilele de prelucrare și la teasc. Și curg cîntecele vesele în toată valea și răsună din coastă în coastă, și se contopește armonia naturii, cu veselia din suflete. Și vine și preutul la cules de-si face slujba și-i ia porția. Se alege o *Regină a trandafirilor*, cea mai frumoasă fată dintre culegătoare, și e împodobită și sărbătorită și se începe în jurul ei și în cinstea ei jocul și voia bună!

Urmează apoi lucru mai departe: trandafirii culeși se presează, să fierb în cazane și se stoarcă din ei gîngășul *olei de trandafiri*, cel mai scump parfum din lume! La un gram de oleiu de roze, trîbuesc 4000 de flori! Și fermecata vale, pe lângă poezia ei frumoasă, își aduce și folosul său: poporul acestei văi cîștigă pe an cite șase milioane venit curat! Așa împreunează Dzeu aci frumosul cu folosul.

MAI NOU

Tisza vrea libertate.

Un ziar vienez spune că St. Tisza va merge de nou la M. Sa și-l va ruga să-l descarce de sarcina de ministru președinte cît mai iute, căci ofiциii îi e o greutate și îl ține legat de forme, — pe cînd el are dorința a fi liber și a putea întra cu deplină libertate în lupta politică!

Adecă ar fi să ne așteptăm la nouă vederi interesante pe arena politică, la o cruciadă a lui Tisza, asupra celor-ce i-au zmulș majoritatea și puterea din mîna!

Mîntuitorul ei.

de H. I. Rozny.

Se însêra. Pe cer începură a se aprinde una după alta cliptoarele candele de stele ca și cînd un ceres aprinzător de lămpi ar umbra prin infinitul lor. În lumina fosforescentă a oceanului, iată văzurăm pe domnul Carol D'Evreuset trecînd pe dinaintea noastră cu tinera sa soție. Atunci Gresyl, aprins, zice cu oare-care îndrîjire către amicul său:

— Ei bine, ce vrednicia focului și-a cîștigat acest necioplit, ca să poată azi avea de a sa, pe cea mai frumoasă, mai nobilă și mai dragălaşe femeie din lume? Îți mai aduci, Songere, aminte, ce mai pețitor a respins această femeie în timpul vîduviei sale? Și toate astea numai pentru-ca să poată merge după acest nevrednic de ea?!

— Ei, dar în urmă el i-a mîntuit viața! — înterupsă Morville.

— O, Dumnezeule! D'apoi doar n'au putut s'o scoată toți din apă, numai unul.

Laudou rise.

— Eu cunosc acum de ieri ade-vărata poveste a acestei mîntuiri. Într-o crîsmă mi-au povestit oameni cari au văzut-o cu ochii lor și pot se vă spun, că nespălutul acesta a cum-părat de nevastă pe frumoasa femeie, cu cinci galbeni. Asta e adevărata vorbă: Cinci Luis d'or! Istoria însași nici nu e așa de minunată, dar fiindcă e ceva învătătură intrînsă, vi-o spun.

*

Trbuie să mergem cu cîțva ani înapoi. În timpul acela doamna Langre se deprîndea mult-mulț cu sport-ul, și una din cele mai plăcute petreceri a ei era, să facă plimbări cu luntrea pe rîu. Dar totdeauna se sloboza pe apă în o luntre numai cit o găoace de nucă, curată încercare a bunătății lui Dzeu. Și aceste plimbări cu luntre se făcea de regulă sara în amurg, căci ziua, frumoasa femeie își temeja pielea feței de razele soarelui.

Lucrul de altfel s'a întîmplat în Iulie, cînd și așa amurgul și seriile sunt așa minunate de frumoase.

Într'o zi, adecă într'o astfel de seară frumoasă, doamna noastră iar se dete mersului său cu luntreța. Așa luneca pe virfurile valurilor, ca o libelulă ușoară.

Tot atunci Carol D'Evreuse, bărbatul ei de azi, lenevea în o grădină din apropiere, sugîndu-și, țigarea. Și acest tiner zdravăn, era tocmai așa de amoretat de frumoasa femeie, ca ori-care din voi. Și de și el nu este înzestrat cu un spirit așa schinteator ca al vostru, dar patimă și temperament are și el.

Și acum ascultați numai: D'Evreuse a văzut, de după gard, pe frumoasa ce plutea în luntre și vederea ei îi cutremură tot puternicul lui trup. S'a sculat de pe scaunul din grădină, pe care ședea, și apropiindu-să de îndăgătură, s'a cocoțat pe ea, ca să vadă mai bine.

Se poate ochii lui D'Evreuse sunt aducători de primejdie, destul că abia și i-a ațîntit asupra micii luntre și aceea s'a și izbit de-o pedecă și s'a resturnat, și anume așa de nenorocit, că doamna Langre, deși e o învătătoare foarte bună, nici cum nu s'a putut scoate pe sine și de sub luntre! După citeva sfoțări nereușite, frumoasa femeie și-a perdut și știrea de sine și s'a scufundat, și numai marginea hainei ei se mai vedea la suprafață, umflată de aer ca o beșică.

D'Evreuse a fugit în ruptul cupului la țîrm! Era aci clipa fericită, cînd eroul mîntuitor să arate ce poate! Pe marginea rîului însă de-odată s'a oprit. Poate că iubirea față de prețuita s'a persoană, s'a ridicat peste amor, în sufletul lui.

Și așa doamna Langre putea de ciuda lui să se înnee de-a binele, dacă nu venea un vagabund zdrăntos și sperlit, un nenorocit de ceia urmărit de poliție, și acela a sărit repede în apă și cu o minută mai tîrziu aduse la țîrm, fără nici o aprindere drăgostoasă ori jertfire de sine, pe ființa ametită în valuri.

D'Evreuse, care a văzut toată întîmplarea de pe țîrmure, cum vagabundul puse jos pe prund pe femeia

moartă de jumătate, își aduse aminte de ceva. — Iși vîrli iute mâna în buzunar, scoase cinci bani de aur, pe care îi apăsă în mîna aspră a zburîlitului mîntuitor, cu aceste cuvinte scurte:

— Iată amice 100 de franci. Iar acum șterge-o pe unde-i mai larg. Și ține-ți gura asupra celor întimplați!

Omului celui cu îmbrăcăminte nu prea în rînduală, trebuia că și alte motive „personale” îi șoptiră, să plece iute de pe-aci, dar în deosebi în privirea lui se vedea frica, nu cumva domnul să se răzgîndească și să-i pară că i-a dat prea mult cinci galbeni și să-i ceară 'napoi din ei. Nu mult se gîndi deci, ci se cără cît putu de repede!

Iar prietinel nostru D'Evreuse, cum rămase singur cu femeia frumoasă, ametiță, îndată își azvîrli păpucul de lac dintr'un picior și se înmuia cinstit în apă tot, că numai curgea apa de pe el, din păr, de pe haine, apoi iute să apucă să trezească pe doamna Langre, ceea-ce i-a și reușit în scurtă vreme. Frumoasa femeie peste cîteva clipite venindu-'și în fire, își lăsa privirea dulce pe fața cea îngrijată a „cinstitului” D'Evreuse.

Firește nu s'a îndoit nici o clipă de aceea, că acest tînar cu părul și hainele pline de apă, care se ferbia îngrijind-o și ajutîndu-i, e mîntuitorul vieții ei! Și și mai firesc e, că D'Evreuse nu s'a pus să-i spulbere această credință a doamnei și peste trei luni de zile duse la matriculant, de dinaintea nasului vostru, pe fermecătoarea văduvă.

Ei, n'am eu dară dreptate, că pe el l'a costat cinci Luis d'ori, cinci galbeni francezi, toată cucerirea?

— Frumoasă înșelătorie! murmură Gresyl mînios, și ceialaltii îi deteră dreptate prin mișcări mute!

Numai Laudau rîse pișcător iarăși: — Mormăiți voi numai, și ziceți înșelător. Aveți dreptate, dar' nu despre voi e vorba. Dar oare-care din voi s'ar supăra, dacă despre el a-ți vorbi azi așa? Numai să fie în locul lui D'Evreuse!...

PENTRU ECONOMI

Semințe, pe așteptare.

Fiindcă foarte mulți economi de prin comunele noastre, au adresat dlui comerciant Ioan I. Vulcu din loc rugarea, că dacă poate, să vină în ăstan, în chip deosebit, într'ajutor poporului la procurarea de semințe economice, și anume să le dea oamenilor pe așteptare până în August. după secere, că în lipsa mare a anului, mulți și-ar cumpăra semințele de lipsă, dar' n'au banii acum, — dl Ioan I. Vulcu s'a hotărît a face această ușurare poporului, și dă următoarele semințe cu următoarele prețuri, pe așteptare până în August a. c.:

- Trifoiu curățit (plombat de stat), 1 kgr. cu 85 cr. (C. 1-70).
- Lucernă, plombată, 1' kgr. cu 75 cr. (C. 1-50).
- Măzdrou, litra (de 20 lit.) cu fl. 1-80 (C. 3-60).

Cei din comune mai depărtate, deci necunoscuți, să aducă ori să trimită o recomandatie dela preot ori alt cărturar fruntaș din sat. Avînd în vedere că trifoiul adus de stat, l'au plătit oamenii cu 83 cr., — dl Vulcu face mare ușurare dîndu-'l cu 85 cr. până în August. Cum mai e o lună bună vreme de sămănat trifoiul și celelalte, cei-ce doresc, folosească-să de privilegiu și grăbească a-'și lua până mai e. — Să trimitе și prin postă ori pe tren.

FEL DE FEL

Tristă revedere. In un ziar din Paris s'a scris următoarea întimplare, pe cît de tragică pe atît de duioasă.

Polițistii adunaseră de pe strădele marelui oraș un cîrd întreg de vagoni, bărbați și femei fără căpății, fără lucru, gata în ori-ce clipă să se facă rău, pentru a mai avea cu ce trăi și ei. Comisarul îi asculta, că cine de unde-i, și pe cari putea, îi îndruma spre comunele lor, — curățind orașul de ei. Iacă pășește din șirul celor strînși, un bătrîn zdrăntos, decăzut. La întrebarea comisariului răspunde:

— Mă chiamă Paul Ribert. Sunt din Vosges, de 60 ani.

In clipa aceasta o femeie, aproape tot așa de bătrînă, zdrăntoasă și ea și prăpădită, să desface din ceata de femei, și sărînd la bătrînul în grumaz strigă cu lacrimi în ochi:

— Paul! Paul! Sărmanul meu soț!

Era bărbatul și femeia. Se căsătoriseră înainte cu vre-o 35 ani, pe cînd Paul Ribert era meseriaș de frunte. Neînțelegîndu-se însă cu tînera sa soție, a urmat traiu rău. Soția l'a părăsit. Pe el asta l'a zdrobit. A început a da napoi, până s'a ales nimic de el. Dar nici ei nu i-a mers mai bine. Vagabundă s'a trezit, fără adăpost, fără căpății. Și acum iacă unde i-a înfîlînit soartea lor cea tristă!

Comisarul le-a ascultat plîngătoarea poveste, apoi, înduioșat de revederea celor doi bătrîni, i-a slobozit în pace pe amîndoi, și ei plecară, cu ochii lacrămați, pășînd alătura ca în vechile lor zile bune...

Să hie tăcut!...

Era pe vremea lui Cremene împerat.

Se lătise zvonu în țară, că Bimbașa a dat slobozenie Turcilor: cît ce-or chiori vre-o scăfirle de țigan, s'o rețeze de pe umeri, fără leac de milă. Și, de unde pînăci nu mai puteai trăi de ei — ba că-ți cerșiau, ba că te furau — acum nici în panoramă nu mai vedeai sămîntă de-a lui Faraon, așa se încheștase groaza în ei. Umpluseră vizuinile pădurilor sărmanii!

S'a întimplat odată că trei inși din soiul celor mai albineți — se vede treaba că-i muncia rău Flămînzilă — o luaseră de-alungul unui riu, cu ghița în sin și cu unghița în mână, doar... doar... și-or mai înșela foamea cu ceva proaspăt. Dar pe semne li ieșise cineva cu gol înainte, că n'au prins a băga bine unghița în apă, și iată că să apropie o poteră de fesuri: „hi-le-ar hi trăjnit în capul ălor de le poartă” — vorba unui albineț. Li-se tăiaseră picioarele, bieților țigani, cînd i-au văzut, de inimoși ce erau. Tot li-a mai rămas însă atîta putere, de și-a văzut fiește-care de-o ascunzătoare. Unul sbughii în apă, altul fă-țe ghem sub punte, al treilea cocoloșește într'o tufă...

Ăla din apă, cum n'ar fi stat el — steie-l bruma! — tot în fundul apei, dacă n'ar fi trebuit să mai răsuflă!... Și cînd își scotea căpătina de-asupra apei, ca să îmbete pe Turci cu apă rece, începea numai: oraca... oraca... parcă n'ar fi dingă de faraon, ci un broscoiu — maram chipu. Turcii, oameni pățîți, au văzut îndată la cîtu-i, și nici una, nici două... hîrși! cu iataganul, înecîndu-i orăcăiala în bolboboși de sfînge.

Ăl de sub punte — cum stătea Turci și se minunau ce sînge negru are Țiganul descăpătînat, — n'are ce lucra, și începe și el a glăslu de sub pod, unde stetea ghemuit:

— Dhapăi cum să hie, chochonașilor, țuca-v'aș sufletul, dhac'o mincat mure!...

Peste cîteva minute se bucurau Turcii nostri la țîșuirea sîngelui, tot așa de negru, al pasării de sub pod, care perise pe limba ei.

— No, băgas'ar dracu-n tine, cio-roi prost, trebuitu-ți-o!... Nu țu-ți-ai putut ținea flitu unde erau, că dracule-o băgat de seamă!... zice-un Turc cu iataganul încruntat de sînge.

— Hașa, hașa, chochonașule... — se auzi din tufă, — să hie tăcut cum tac io, hașa-i!

A. Bancu.

Din public.

— Redacția nu primește răspunderea. — Despre un ofician silvanist necredincios soților săi.

In toamna anului 1901 Antal Azberger silvanist reg. ung. a venit din Nădrag (în Bănăt) de ravil de pădure la Șibișelul vechiu (lîngă Orăștie).

In toamna anului 1904 păzitorul Antal Azberger s'a rugat de noi subscriși să facem bine să stăm cavenți la banca „Szászvárosi takarékpénztár” pentru el pentru ca să poată căpăta împrumut 400 coroane. Noi vrînd să-i ajutam, ca la un soț pădurar, ne-am învoit. Dară el a scos cu 100 cor. mai mult decît ne-a fost zis, a scos 500 cor. Ne spunea că el ia o fată cu bani și plătește tot deodată la bancă, cu toată cinstea lui de Antal „Azberger”. A ridicat banii și ridicăți au fost, că el mai mult grija ratelor nu a avut. Iacă numai că acum în April 1905, noi chizeșii căpătăm citație dela banca numită, să plînim noi datoria primitivului de bani, că el n'aude n'avede de ea, și că noi cavenții suntem pirîți la judecătorie și jucății!

Și n'am avut încotro. Am venit și am plătit noi chizeșii, George Hurdu și Bâldea Nistor din Ludești, azi în 22 April 1905, 536 cor. 10 fil. la „Takarekpénztár” pentru primitivul Antal Azberger, ofician silvanist de pădure.

Și îl scriem și în public, ca să știe lumea ce om în rînduală e acest silvanist reg. ung. și să se ăștie păzi de el, să nu mai pățască și alții ca noi cu acest om fain.

Șibișel, 22 April 1905.

George Hurdu

silvanist pădurar în Șibișelul vechiu, și soțul.

1-1

Sărbători fericite!

Din privilegiul sfîntelor Sărbători ale Invierii, — trimit cele mai călduroase felicitări tuturor onoraților mei musterii și spriginitori!

Sărbători fericite!

Romul Pascu

Import de cafea și thea, în Fiume.

BANCA NAȚIONALĂ AROMANIEI

1904		1905	
3 Aprilie		26 Martie	2 Aprilie
ACTIV			
99,964.513	{ 70,195.013 Reserva met. Aur 44,943.808 29,769.500 » trate Aur 19,122.000 }	64.416.377	64,065.808
3,555.664	Argent și diverse monete	3,990.106	4,128.258
59,246.137	Portofoliu Român și Strein	40,272.338	40,638.712
10,830.696	{*}Impr. contra ef. publice 6,735.300 » » » » cont.curt. 10,299.447 }	16,454.081	17,024.746
11,999.897	Fonduri publice	11,999.940	11,999.953
13,823.332	Efectele fondului de rezervă.	14,731.258	14,388.711
1,732.546	» » » » amortisarea imob. și mat.	1,704.546	1,704.546
5,568.975	Imobili.	5,668.136	5,668.046
568.614	Mobilier și Mașini de imprimerie	570.291	574.954
487.527	Cheltueli de Administrațiune.	419.827	440.513
78,657.984	Deposite libere.	81,792.180	82,210.130
—	Compturi curînti	18,611.772	19,547.926
16,708.082	Compturi de valori	16,675.445	15,860.697
303,094.082		277,306.297	278,253.000
PASIV			
12,000.000	Capital.	12,000.000	12,000.000
18,210.165	Fond de rezervă.	19,546.217	19,546.627
2,740.900	Fondul amortisării imobilelor și material	2,923.784	2,923.784
176,409.190	Bilete de Bancă în circulațiune.	160,529.400	161,008.000
542.561	Compturi curente	—	—
79,657.984	Dobânzi și beneficii diverse	514.716	562.459
14,533.282	Deposite de retras.	81,792.180	82,210.130
303,094.082	Scomptul 5% *) Dobânda 6%.	277,306.297	278,253.000

Cereți pentru citit

Raze de Lună

V. E. MOLDOVAN.

Prețul unui volum 1 cor. 60 fil.

De vânzare la administrația foii „Libertatea”.

Vier alb.

Am de vîndut un vier alb, de soiul foarte bun, în vîrstă de 8 luni.

Doritorii să se adreseze subscrisului:

IOSIF VASILOIU

morar in Căstău (Kasztó p. u. Szászváros).

Anunț.

În cancelaria subscrisului așă numai decît aplicare subscrisului de notariu și perfect în limba maghiară. Salar lunar dela comună 90 coroane.

Cugier (Kudsir) în 20 Aprilie 1905.

Procopiu Herlea, notar.

Casă, ori loc de casă.

În Strada-morii № 17 din Orăștie, e de vînzare din mână liberă casa cu grădina ei, care ajunge în Strada Ferarilor.

Celui-ce ar dori, i-să vinde și numai loc de casă din spațioasa curte și grădina ce să află aci.

Informații la casa însăși și la administrația foii noastre.

Nr. 23/1905. 1-1
Licitațiune minuendă.

Pentru edificarea școalei gr-cat. cu două sale de învățămînt în comuna Hob.-Uricani, prin aceasta să scrie licitațiune minuendă pe ziua de 11 Maiu n. a. c. la 3 ore d. a. la subscribșul oficiu parochial.

Preliminarul de spese este stabilit în cor. 10.208-39.

Doritorii de a licita au să depună vadu 10% din suma învoită pentru edificare.

Planul, proiectul de spese și condițiunile detaliate să pot vedea la subscribșul oficiu parochial.

Hob.-Uricani, la 23 April 1905.

Oficiul parochial gr-cat.

Nicolau Zugrav, paroch, președ. senat. școlar.

Instalațiune pentru Curățire chemică fină, spălat și călcat.

In atelierul nou înființat al subscrișei în Orăștie, să curățā în chip chemic tot felul de vestminte de dame, ca și de domni, d. e. de mătăsă, catifea ori stofă, cum și perdele, — să spală și să întăresc frumos.

Recomandîndu-mă cu toată stima, semnez:

ROZA FRANZL inst. de curățire chemică, spălat și căleat în Orăștie (Str. Morii).

Asigurați contra baterii de piatră (grindină).

Fiind ăstan holdele de griu, să cară, etc. pînă acum foarte frumoase, acei proprietari cari să gîndesc la primejdia de a-'și vedea frumoasele lanuri zdrobite de grindină (piatră), să preîntîmpine această păgubă a lor prin aceea, că să-și asigure holdele contra grindinei!

La administrația foii „Libertatea” să mijlocesc aceste asigurări, pe lîngă prețurile cele mai ușoare ce să pot căpăta la aceste asigurări.

De plătit nu să plătește nimic acum, ci numai după secere, spre toamnă.

Să primește asigurare asupra griului, săcărei, cucuruzului și finațelor.

Ospetărie cu cuglărie și grădina

frumoasă, situată într'un cel mai frecventat colț de stradă a orașului, se vinde din mînă liberă.

Cumpărătorului i-se asigură foarte bun viitor.

Informațiuni dă:

Dumitru Martin,

m. măsar și proprietar. Orăștie, Strada-Căstău Nr. 1.